posta@uoou.cz, www.uoou.cz

Čj. UOOU-12027/17-24

ROZHODNUTÍ

Předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů jako odvolací orgán příslušný podle § 2, § 29 a § 32 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a podle § 10 a § 152 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodla dne 12. června 2018 podle § 152 odst. 6 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb. takto:

Rozklad obviněné, společnosti se sídlem , proti rozhodnutí čj. UOOU-12027/17-14 ze dne 27. března 2018, se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.

Odůvodnění

Správní řízení pro podezření ze spáchání přestupku podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. bylo zahájeno proti společnosti se sídlem (dále jen "obviněná"), oznámením doručeným dne 5. února 2018. Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen "Úřad") jako správní orgán prvního stupně rozhodnutím čj. UOOU-12027/17-14 ze dne 27. března 2018 (dále jen "rozhodnutí") uznal obviněnou vinnou ze spáchání přestupku podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. Přestupku se obviněná měla dopustit tím, že v reportáži v pořadu Krimi zprávy odvysílaném dne v čase hodin zveřejnila informace o zdravotním stavu osoby svědka a poškozeného v trestním řízení, který si změnil jméno na , a to, že byl a dále informaci o tom, že byl celkem , čímž zpracovala citlivé údaje ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. v rozporu s povinností podle § 9 zákona č. 101/2000 Sb., tj. povinností zpracovávat citlivé údaje výhradně s výslovným souhlasem subjektu údajů a bez tohoto souhlasu pouze při naplnění některé ze zákonných výjimek podle § 9 písm. b) až i) zákona č. 101/2000 Sb. Za výše uvedené jednání byla obviněné uložena pokuta ve výši 20.000 Kč. Obviněné bylo rozhodnutí doručeno dne 27. března 2018 a dne 11. dubna proti němu podala rozklad. Rozklad tak byl podán v zákonné lhůtě a odvolací orgán se jím bude dále zabývat.

Obviněná podaným rozkladem napadá všechny výroky rozhodnutí a správnímu orgánu prvního stupně vytýká jak procesní vady, tak i nesprávné právní posouzení a nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Prvně uvádí, že ve vyjádření ze dne 20. února 2018 požadovala, aby jí s odkazem na § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, byl po shromáždění podkladů pro rozhodnutí zaslán koncept výrokové části a odůvodnění rozhodnutí tak, aby se mohla náležitě vyjádřit v rámci své obhajoby. Dále žádala o sdělení, zda a případně jaký veřejný zájem podle čl. 17 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen "LZPS") správní orgán prvního stupně sleduje probíhajícím přestupkovým řízením, a to včetně bližšího odůvodnění. Vzhledem k tomu, že správní orgán prvního stupně na položené dotazy neodpověděl a rovnou vydal rozhodnutí, mělo podle názoru obviněné dojít k znemožnění práva na obhajobu v první instanci.

Obviněná dále uvedla, že právo na ochranu osobních údajů není absolutním právem a musí být v rovnováze s dalšími základními právy. Podle jejího názoru nelze dovodit možnost omezení svobody projevu a práva vyhledávat a šířit informace podle čl. 17 odst. 4 LZPS z pouhé kategorizace osobních údajů jako citlivých údajů ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. Dále podotýká, že zveřejňování citlivých údajů je běžnou praxí médií a je souladné se zákonnou licencí dle občanského zákoníku. Obviněná dále zdůraznila zvláštní povahu žurnalistické činnosti a skutečnost, že český zákonodárce nepromítl do zákona č. 101/2000 Sb. zvláštní režim zpracování osobních údajů pro účely žurnalistiky, uměleckého či literárního projevu podle čl. 9 směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES (dále jen "směrnice EP a Rady 95/46/ES"). Správní orgán tak nemá být oprávněn aplikovat zákon č. 101/2000 Sb. na žurnalistickou činnost, aniž by předtím postavil najisto, že provozovatel média neoprávněně zasáhl do práva na soukromí subjektu údajů.

Obviněná také namítá, že v souvislosti s uveřejněním údajů v předmětné reportáži s ní není vedeno žádné občanské soudní řízení, přičemž možnosti ochrany soukromí civilněprávními prostředky v tomto ohledu shledává jako dostatečné. Správněprávní, resp. trestněprávní postih, by tak i s ohledem na judikaturu Ústavního soudu měl být považován za ultima ratio nastupující až v okamžiku, kdy soukromoprávní prostředky selhávají a jsou nedostatečné. Vzhledem k tomu, že se subjekt údajů proti zveřejnění údajů nebránil sám, obviněná považuje reálný dopad zveřejnění za bezvýznamný a podle jejího názoru je zde nulová společenská škodlivost jednání. V důsledku toho se ani nemůže jednat o přestupek.

Obviněná dále argumentuje otázkou veřejného zájmu. V této souvislosti uvádí, že správní orgán prvního stupně se dostatečně nevypořádal s tvrzením obviněné, že veškeré údaje uveřejněné v reportáži sloužily k tomu, aby si diváci mohli vytvořit vlastní úsudek o trestní kauze, o níž pojednávala reportáž. V tomto ohledu shledává napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným.

Dále obviněná vznesla pochybnosti o tom, zda správní orgán prvního stupně vůbec řádně a vcelku zhlédl předmětnou reportáž, a proto navrhla k prokázání všech tvrzení její promítnutí za její přítomnosti.

Neposledně se vyjádřila k právnímu titulu zveřejnění. Podle jejího názoru lze jak údaje o , tak i informace o , považovat za zveřejněné údaje subjektem údajů ve smyslu § 9 písm. g) zákona č. 101/2000 Sb., neboť jde o údaje, které subjekt údajů sám zveřejnil v rámci veřejného hlavního líčení. Zveřejnění údajů v reportáži tak považuje za souladné s výše uvedeným ustanovením, zatímco správní orgán prvního stupně

toto ustanovení opravňující zpracovat citlivé údaje bez souhlasu subjektu údajů nezákonně podmiňuje požadavkem veřejného zájmu. Obviněná v této souvislosti odkazuje na dikci ustanovení § 9 písm. g) zákona č. 101/2000 Sb. s tím, že žádný takový požadavek výslovně neobsahuje. Nadto je přesvědčena, že jí případně svědčí veřejný zájem na možnosti vytvoření vlastního názoru diváků na předmětnou kauzu.

Závěrem rozkladu předkládá názor, že nelze dovodit zvýšení závažnosti přestupku z údajné vysoké stigmatizace subjektu údajů, která má plynout z kategorie citlivých údajů, když správní orgán prvního stupně vůbec nezkoumal osobní poměry subjektu údajů a otázku, zda v konkrétním případě ke stigmatizaci v důsledku odvysílání reportáže došlo.

Obviněná navrhuje vzhledem k uvedeným námitkám napadené rozhodnutí zrušit a zastavit řízení, neboť projednávaný skutek není přestupkem.

Odvolací orgán přezkoumal napadené rozhodnutí v celém rozsahu, včetně procesu, který předcházel jeho vydání, a dospěl k následujícím závěrům.

Od 25. května 2018 je účinné nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Jelikož ke spáchání přestupku obviněné došlo za účinnosti zákona č. 101/2000 Sb. a řízení o přestupku bylo zahájeno podle zákona č. 250/2016 Sb., odvolací orgán přezkoumal jednání obviněné podle předchozí právní úpravy. Důvodem je skutečnost, že předchozí právní úprava je pro obviněnou příznivější, a to vzhledem ke skutečnosti, že obecné nařízení o ochraně osobních údajů umožňuje oproti zákonu č. 101/2000 Sb. uložení sankce až ve výši 20.000.000 EUR, nebo 4 % celosvětového ročního obratu. Aplikuje se tak ústavněprávní zásada podle čl. 40 odst. 6 LZPS, podle kterého se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán, a pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.

Odvolací orgán se prvně zabýval námitkou procesních vad. V souladu se správním řádem musí být obviněné dána možnost se seznámit s obsahem spisu a může až do vydání rozhodnutí činit návrhy a sdělit správnímu orgánu své stanovisko. Obviněná využila práva nahlížet do spisu dne 13. února 2018, kdy se dostavila její zástupkyně a pořídila si kopii spisu do mobilního telefonu. Následně přípisem ze dne 20. února 2018 využila i práva se k věci vyjádřit. Speciálně musí dále být obviněné umožněno se vyjádřit ke všem podkladům pro rozhodnutí ještě před jeho vydáním podle § 36 odst. 3 správního řádu. Toto ustanovení tak v zásadě stanovuje správnímu orgánu povinnost, aby po shromáždění všech podkladů toto obviněné sdělil a umožnil jí po přiměřenou dobu se s podklady seznámit a vyjádřit se. To správní orgán prvního stupně řádně učinil sdělením čj. UOOU-12027/17-12 ze dne 27. února 2018, když obviněnou informoval o shromáždění všech podkladů a uvedl, že rozhodnutí bude následovat po 26. březnu 2018. V návaznosti na sdělení využila obviněná právo nahlédnout do spisu dne 6. března 2018. Napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 27. března 2018. Dobu jednoho měsíce tak lze s ohledem na projednávaný případ považovat za zcela přiměřenou a dostatečnou. Veškeré podklady, ze kterých správní orgán prvního stupně při rozhodování vycházel, byly a jsou součástí spisu, s jehož obsahem měla obviněná prokazatelně možnost se seznámit, stejně jako jí bylo umožněno se k případu vyjádřit a správní orgán prvního stupně se v rozhodnutí s jednotlivými názory uvedenými ve vyjádření řádně vypořádal. Dne 27. března 2018 přibližně 1 hodinu před vypravením písemného vyhotovení rozhodnutí obviněná podala další vyjádření,

ve kterém však pouze zopakovala názory uvedené ve vyjádření ze dne 20. února 2018 a na toto vyjádření odkázala.

Povinnost správního orgánu, že by měl před vydáním rozhodnutí obviněné zaslat koncept výroku a odůvodnění rozhodnutí, nelze z žádných platných právních předpisů či jiných pramenů práva dovozovat, stejně jako není povinností správního orgánu odpovídat na dotazy, jak rozhodne anebo vyhodnotí jednotlivé skutečnosti. Odvolací orgán považuje takový názor za absurdní a neshledává v postupu správního orgánu prvního stupně žádnou tvrzenou nezákonnost.

Dále se odvolací orgán zabýval tvrzeným zásahem Úřadu do svobody a práva podle čl. 17 LZPS. Podle čl. 17 odst. 4 LZPS může být svoboda projevu a právo vyhledávat a šířit informace v nezbytném rozsahu omezeno zákonem pro ochranu práv a svobod druhých. Ochrana osobních údajů a právo na informační sebeurčení je výslovně uznáno čl. 10 odst. 3 LZPS a zároveň je nedílnou součástí práva na soukromí dle čl. 10 odst. 2 LZPS (obdobně čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). Představuje tak plně legitimní limit svobody projevu a práva vyhledávat a šířit informace. Prvně je na tomto místě třeba předeslat, že obviněná zřejmě vychází z chybné teze, že právní úprava ochrany osobních údajů pouze dubluje ex post ochranu osobnosti podle občanského zákoníku. Existence právní úpravy ochrany osobních údajů naopak sleduje primárně účel předcházet možným zneužitím osobních údajů a za tímto účelem stanovuje řadu zásad zpracování osobních údajů. Jde tak o poskytování ochrany osobním údajům, která se uplatňuje v zásadě nezávisle na soukromoprávní ochraně, a zatímco civilní řízení, resp. soukromoprávní nároky, se řídí zásadou vigilantibus iura scripta sunt, Úřad jako dozorový úřad pro oblast ochrany osobních údajů je povinen konat z úřední povinnosti. Vzhledem k tomu, že zákonodárce přikládá ochraně osobních údajů v rámci soukromí zvláštní význam, vymezuje tuto kategorii a přiznává jí zvláštní veřejnoprávní ochranu. Ta se však týká výhradně údajů kvalifikovaných jako osobní údaje ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb. a nadto musí jít o informace ve zpracovatelné formě, tedy ve formě, jež umožňuje systematicky provádět operace ve smyslu zpracování osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb. Nelze tak ani směšovat zákonné licence podle občanského zákoníku a právní tituly podle zákona č. 101/2000 Sb.

Zásada ultima ratio, resp. subsidiarity trestní represe, vyjadřuje skutečnost, že předmětem trestní represe mají být pouze nejzávaznější skutky. Je pravdou, že obdobně se zásada uplatní i v rámci správního trestání, nicméně Nejvyšší správní soud v rozsudku čj. 2 As 304/2017-42 uvádí, že v této souvislosti je třeba přihlížet k tomu, že správní právo na rozdíl od práva trestního postihuje méně společensky škodlivá jednání. I s odkazem na tento rozsudek lze konstatovat, že přestupek podle § 45 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. není vázán na návrh dotčené osoby ani vyšší míru jejího dotčení, a proto nelze činnost Úřadu podmiňovat podáním podnětu dotčené osoby či vyčerpáním žaloby na ochranu osobnosti.

Odvolací orgán se dále zabýval otázkou samotného zpracování osobních údajů v konkrétním případě a proporcionalitou mezi dotčenými ústavně garantovanými právy. Zpracování osobních údajů, resp. zásah do práva na informační sebeurčení podle čl. 10 odst. 3 LZPS, lze uskutečnit pouze za legitimním účelem, přičemž za tímto účelem musí dále být zpracovány výhradně nezbytné údaje a v nezbytném rozsahu. Samotný účel informování veřejnosti o otázkách obecného zájmu včetně informací o trestné činnosti a s tím souvisejícím veřejným soudním řízením lze i s ohledem na činnost obviněné jako provozovatele masmédia označit za legitimní. Stejně tak zveřejňování informací, a to včetně takových, jež mají povahu osobních

údajů, může k tomuto sloužit. Zároveň je však třeba zohlednit i nezbytnost a přiměřenost takového zásahu do dalších ústavně garantovaných práv, a to včetně práva na informační sebeurčení. Správní orgán prvního stupně v této souvislosti uvedl, že v tomto případě dle jeho názoru převažuje zájem na ochraně soukromí podle čl. 10 LZPS nad právem podle čl. 17 LZPS, a to s ohledem na charakter citlivých údajů. Dále uvedl, že subjektem údajů byla osoba v postavení svědka a poškozeného v trestním řízení, a neposledně i odkázal na názor Nejvyššího správního soudu vyjádřeného v rozsudku čj. 6 As 144/2013-34, kde se soud vyjádřil k otázce zveřejnění informace o a uvádí, že jde o informaci hrozící vysokou stigmatizací, sociálním vyloučením a vzbuzuje u veřejnosti silné emoce, a to bez ohledu na to, zda je taková informace pravdivá. Není tak pravdou, že by správní orgán prvního stupně dovozoval neoprávněnost zásahu do soukromí výhradně ze samotného charakteru údajů, jak tvrdí obviněná. Zároveň se správní orgán prvního stupně vyslovením tohoto názoru dostatečně vypořádal i s obviněnou prezentovaným názorem, že veřejný zájem na zveřejnění předmětných citlivých údajů spočíval v možnosti diváků si utvořit vlastní názor na trestní kauzu, o níž pojednávala reportáž, neboť z výše uvedeného je zřejmé, že správní orgán prvního stupně v tomto veřejný zájem nespatřuje a odmítl jej. Podle názoru odvolacího orgánu bylo možno dosáhnout účelu podání informace o trestním řízení veřejnosti i bez přiřazení citlivých údajů k svědku a poškozenému v řízení, neboť toto přiřazení pouze zvýšilo diváckou atraktivitu reportáže a žádným výrazným způsobem nezvýšilo její informační hodnotu, zatímco intenzivně zasáhlo do soukromí subjektu údajů. Odvolací orgán se tak v tomto směru plně ztotožňuje s názorem správního orgánu prvního stupně a dodává, že veřejným zájmem nemůže být pouhá zajímavost pro veřejnost, ale je třeba jej vnímat v užším významu – informace by měly být potřebné pro veřejný život, využitelné pro utváření politických názorů a pro vnímání a posuzování činnosti státních orgánů, politiků a dalších veřejný život společnosti ovlivňujících úředníků (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 2 As 304/2017-42). Obviněnou předkládaný veřejný zájem je však zcela obecný, neurčitý a v zásadě bezbřehý, což je třeba odmítnout.

Pokud jde o argumentaci oprávněním zveřejnit citlivé údaje podle ustanovení § 9 písm. g) zákona č. 101/2000 Sb., neboť šlo o údaje, které sám subjekt údajů v rámci veřejného hlavního líčení sám zveřejnil, ani tento názor není správný. Prvně je třeba uvést, že za zveřejněné údaje lze považovat takové údaje, které jsou komukoliv přístupné, a to po relativně trvalou dobu, resp. nikoliv předem ohraničenou. Přestože je vyhlášení rozsudku vždy veřejné a hlavní líčení zpravidla také, údaje, které jsou zpřístupněny pouze jednorázově, ať už při vyhlášení soudního rozsudku, při soudním jednání anebo při jakékoliv jiné příležitosti, kdy zákon veřejnost předpokládá, a to navíc pouze omezenému počtu osob, které se k soudnímu jednání dostaví, nemohou pouze tímto získat status zveřejněných osobních údajů. Nadto je třeba odlišovat právo na přístup k informacím a transparentnost soudních řízení. Jak správně uvedl správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí, osoba svědka má v rámci trestního řízení stanoveny povinnosti, které ovlivňují i to, jaké údaje o své osobě je povinna v rámci jednání u soudu sdělit. Z plnění těchto zákonných povinností však v žádném případě nelze vyvozovat, že by účelem sdělení svědka těchto informací orgánům činným v trestním řízení mělo být umožnění jejich volného zpracování ve smyslu § 9 písm. g) zákona č. 101/2000 Sb. Co se týká absence výslovného požadavku veřejného zájmu v § 9 písm. g) zákona č. 101/2000 Sb., tato námitka není případná, neboť, jak bylo uvedeno výše, uvedený zákonný titul není aplikovatelný. Nadto však v obecnosti lze uvést, že žádné ustanovení nelze číst izolovaně. Požadavek veřejného zájmu jasně vyplývá již ze samé podstaty, že každým zpracováním osobních údajů nutně dochází k operacím s informacemi osobní povahy a tím i k zásahu do ústavně garantovaného práva na ochranu osobních údajů a informačního sebeurčení. Dále je tento požadavek proveden i v ustanovení § 10 zákona č. 101/2000 Sb., podle něhož nesmí subjekt údajů utrpět újmu na svých právech a nesmí mu zpracováním jeho údajů být neoprávněně zasaženo do soukromého a osobního života.

Lze tak shrnout, že přestože je při posuzování zákonnosti zpracování osobních údajů v souvislosti s žurnalistickou činností třeba přihlížet k její specifičnosti a nelze každé porušení litery zákona považovat za společensky škodlivé jednání naplňující znaky přestupku, v žádném případě není přípustné odhlížet od možného omezení svobody projevu a práva na vyhledávání a šíření informací podle čl. 17 odst. 4 LZPS a rezignovat na ochranu osobních údajů a vůbec soukromí osob zakotveného zejména v čl. 10 LZPS. S ohledem na výše uvedené v daném případě převažuje zájem na ochraně soukromí subjektu údajů.

Pokud jde o obviněnou předložené pochybnosti o řádném zhlédnutí předmětné reportáže správním orgánem prvního stupně, je zřejmé, že správní orgán prvního stupně tak musel učinit. Záznam části reportáže, v níž ke zveřejnění předmětných citlivých údajů došlo, je součástí obsahu spisu a správní orgán prvního stupně na řadě míst rozhodnutí ze záznamu doslovně cituje.

Závěrem se odvolací orgán zabýval námitkou společenské (ne)škodlivosti jednání a zvýšení závažnosti z údajné vysoké stigmatizace subjektu údajů, přičemž správní orgán prvního stupně neměl vůbec zkoumat osobní poměry subjektu údajů a zda v konkrétním případě ke stigmatizaci reálně došlo. V této souvislosti lze odkázat zejména na výše uvedené závěry a skutečnost, že k hodnocení dostatečné škodlivosti není zapotřebí zkoumat, zda k sociálnímu vyloučení reálně došlo, ale škodlivým je už samotný vysoký stupeň rizika tímto hrozící. V této souvislosti správní orgán prvního stupně správně odkázal na názor Nejvyššího správního soudu vyjádřeného v rozsudku čj. 6 As 144/2013-34, který je i v tomto případě plně přiléhavý a nelze najít žádný důvod, pro nějž by bylo třeba se odchýlit. Nadto třeba zdůraznit, že nešlo o zásah do práv např. odsouzené osoby, nýbrž naopak osoby, jež v řízení vystupovala jako poškozená osoba a svědek, a jednalo se o citlivé údaje.

Lze shrnout, že odvolací orgán argumentaci obviněné odmítl a po celkovém přezkoumání neshledal napadené rozhodnutí nezákonným či nesprávným, ani neshledal žádná pochybení v postupu, který předcházel vydání tohoto rozhodnutí.

Na základě všech výše uvedených skutečností odvolací orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona

č. 500/2004 Sb., správní řád, nelze odvolat.

Praha 12. června 2018

otisk úředního razítka

JUDr. Ivana Janů, v. r. předsedkyně

Za správnost vyhotovení: